

VIATA ȘTIINȚIFICĂ

MANIFESTĂRILE ȘTIINȚIFICE DEDICATE SCRISULUI ȘI CULTURII SLAVE DESFĂȘURATE LA BIBLIOTECA BULGARĂ DIN CHIȘINĂU „HRISTO BOTEV”

La 27 mai 2016, în incinta bibliotecii bulgare „Hristo Botev” din Chișinău s-au desfășurat două manifestări științifice dedicate Zilelor Scrisului și Culturii Slave. Se știe, că pe teritoriul nostru cultura slavă are tradiții multisekulare, care s-a evidențiat mai profund în domeniul bisericesc. În țara noastră în decurs de două secole s-a dezvoltat comunitatea bulgară. Comunitatea științifică a bulgariștilor nu au putut să fie indiferentă și ca urmare organizațiile culturale și științifice a bulgarilor din Moldova (Societatea Științifică a bulgariștilor din Republica Moldova și Societatea cultural-bulgară „Văzrajdan”) în colaborare cu biblioteca „Hristo Botev” au organizat două manifestări științifice.

Prima manifestare „Rolul scrisului slav bulgar în răspândirea ortodoxismului în Moldova și Valahia” a reunit istorici. Șefa Bibliotecii „Hristo Botev”, Angela Olărescu, în cuvântul de salut a menționat rolul instituției pe care o conduce în răspândirea culturii bulgare printre cititori de diferite etnii. Dr. conf. univ. Ivan Zabunov (președintele Societății cultural-bulgară „Văzrajdan”) a prezentat comunicarea „Urma” bulgară în dezvoltarea bisericească și culturală a Moldovei și Valahiei, menționând despre relațiile strânse a mănăstirii bulgare Zografu din Sfintele Muntele Athos cu domnitorii Țărilor Române. A fost menționată activitatea mitropolitului al Kievului Grigore Țamblac (1365–1420), de origine bulgară, prezbiter al Marii Biserici Moldo-Vlahe, care a activat în Academia Domnească de la Suceava. A lăsat o imensă bibliotecă (cărți și manuscrise), care s-a păstrat în Mănăstirea Noul Neamț.

A urmat comunicarea dr. Ivan Duminica (cercetător științific la Institutul Patrimoniul Cultural al AȘM) „Arhimandrit al Mănăstirii Neamț Paisie Velicicovschi și rolul său în răspândirea ortodoxismului în Țările Române”. Bulgaristul a vorbit despre biografia acestui cărturar, atrăgând atenție deosebită perioadei activității lui în Țara Moldovei. În special a fost menționat rolul Paisie Velicicovski (1722–1794) în elaborarea regulamentului de constituire a vieții monahale. Istoricul a vorbit și despre rolul Cuviosului Paisie în formarea școlii de traducători a manuscriselor din limba greacă în limba slavă. Principala caracteristică a ei consta în traduceri exacte a textelor. Până atunci traducătorii au redat sensul general a sursei primare.

Gheorghe Barbarov (membru al Uniunilor Scriitorilor din Bulgaria și Moldova) a prezentat comunicarea „Ștefan cel Mare și Mănăstirea Zografu din Sfintele Muntele Athos”. Aflăm, că Domnitorul Moldovei a donat Mănăstirii bani și diferit inventar bisericesc. Cu ajutorul lui a fost construită sala de trapeză a Mănăstirii, în anii 1466–1502 a fost aproape în întregime reconstruit complexul mănăstiresc și spitalul local. Cu stăruința lui în anul 1502 a fost zidită din nou biserica mare Sfântul Mare Mucenic Gheorghe și era pictată în frescă.

Ultima comunicare a fost a lui Stepan Curtev (președintele comunității bulgare din Chișinău), care a vorbit despre Spiridon din Gabrovo. Autorul a atras atenția asupra activității acestui duhovnic din Sfintele Muntele Athos. În anul 1792 el scrie „Istoria scurtă despre poporul slav bulgar”. Pentru cei prezenți era interesant să afle despre activitatea cuviosului Spiridon în Mănăstirile Dragomirna, Secu și Neamț. Datorită lucrării în biblioteca Mănăstirii Neamț s-a reușit să se termine „Istoria” sa.

Al doilea eveniment desfășurat la Biblioteca „Hristo Botev” a fost dedicat aniversării a 80 de ani de la nașterea istoricului bulgarist din Moldova Constantin Poglubco (1936–1983), savant cunoscut prin cercetările sale referitor la diferite aspecte ale relațiilor bulgaro-ruso-ucraineano-moldovenești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și despre imigrările bulgarilor în Basarabia la începutul secolului al XIX-lea. Discipolul lui dr. hab., prof. Nicolai Cervencov (președintele Societății Științifice a bulgariștilor din Republica Moldova) a vorbit despre anii de studenție a lui C. Poglubco și perioada activității lui ca profesor la școala din satul Cișia, Bolgrad. În special s-a vorbit despre rolul savantului în formarea și dezvoltarea bulgaristicii moldovenești, pregătirea cadrelor noi. În anul 1996, în or. Sofia N. Cervencov a editat culegerea de studii „Bulgaria în inima mea ...”, dedicată 60 de ani de la nașterea lui Constantin Poglubco. Volumul include șase articole ale istoricilor despre C. Poglubco, o bibliografie detaliată a articolelor, monografiilor și cărților acestui savant alcătuită de dl N. Cervencov. La rândul său dr. Ivan Zabunov a menționat despre relațiile sale fructuoase cu acest savant bulgar. În rezultatul acestei colaborări strânse, în anul 1980 a văzut lumina tiparului monografia satului Tvardița, rl Taraclia. Despre atitudinea bună a comunității bulgare a personalității C. Poglubco a vorbit Stepan Curtev.

Ulterior a fost prezentată expoziția cărților scrise, editate și traduse de către Constantin Poglubco. Dl N. Cervencov a informat publicul prezent despre valoarea științifică a fiecărei lucrări prezente la expoziție. Menționăm și inițiativa bibliotecii „Hristo Botev” în alcătuirea unui pliant cu subtitlu „Cunoscutul savant bulgarist Constantin Poglubco” (1936–1983), care include date biografice, fotografii, opinii și literatură a lui și despre el.

Manifestările științifice cu prilejul Sărbătorii Scrisului și Culturii Slave în Republica Moldova au fost un bun moment pentru a informa cei interesați despre bulgari cunoscuți, care au lăsat amprente în dezvoltarea spirituală și culturală a țării noastre. Sperăm, că în viitor, așa fel de manifestări vor continua să fie desfășurate pentru publicul cititor.

Ivan DUMINICA,
Angela OLĂRESCU